

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економіка
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна / заочна (в дистанційному форматі)
Рік підготовки, семестр	2 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	150 год (5 кредити) (лекції – 26 год., практичні заняття – 26 год., СРС – 98 год.)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік, МКР, розрахункова робота
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки ФММ Войтко Сергій Васильович +38 (044) 204-91-03 s.voytko@kpi.ua Практичні: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки ФММ Войтко Сергій Васильович +38 (044) 204-91-03 s.voytko@kpi.ua
Розміщення курсу	Платформа дистанційного навчання "Сікорський"

2. Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення і результати навчання

Дисципліна «Сучасні економічні теорії» вивчає сучасний стан економічної науки, парадигм, концепції, програми основних шкіл, напрями науки, теорії їх представників. Вивчення кредитного модулю сприяє формуванню системного бачення щодо основних напрямів розвитку сучасної економічної теорії, сутності механізмів функціонування економічних систем, формування сучасного економічного мислення.

Силабус навчальної дисципліни «Сучасні економічні теорії» складено відповідно до освітньої програми «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальності: 051 Економіка. Навчальна дисципліна належить до вибіркових навчальних дисциплін. Обсяг навчальної дисципліни складає 5 кредитів ЕКТС (або 150 годин).

Мета навчальної дисципліни:

Мета навчальної дисципліни – формування системного бачення проблематики сучасної економічної науки, розуміння і критичного усвідомлення основних економічних теорій, їх методологічного інструментарію для творчого осмислення закономірностей економічного розвитку та можливостей отримання ґрунтовних наукових результатів.

Предмет навчальної дисципліни:

Предметом навчальної дисципліни є зміст і генезис сучасних економічних теорій, розвиток і зміни системи наукових підходів до вирішення прикладних економічних задач.

Навіщо це потрібно аспіранту?

Дисципліна «Сучасні економічні теорії» спрямована на опанування категоріально-понятійного апарату та методології досліджень різних наукових напрямів, оволодіння сучасною методологією економічного аналізу, формування розуміння механізмів функціонування економічних і господарських систем, набуття навичок ефективного застосування цих знань у професійній та дослідницькій діяльності.

У результаті опанування курсу суттєво підвищується здатність аспіранта до формулювання науково обґрунтованих тверджень власної дисертаційної роботи зі спеціальністю 051 Економіка, а також формуються компетенції теоретичного пояснення формалізації економічних процесів.

Вивчення дисципліни надає змогу сформувати у студента такі програмні результати навчання:

- обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування економічних рішень;
- оцінювати кон'юнктури ринків і результатів діяльності у різних сферах діяльності;
- застосовувати інноваційні підходи в діяльності різних структур.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце у структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Необхідні навички для вивчення дисципліни: володіння текстовими редакторами, знання економічних показників, вміння їх розраховувати та пояснювати, необхідні навички самостійної пошукової роботи в мережі інтернет. Основною передумовою вивчення навчальної дисципліни є вивчення дисциплін «Світова економіка», «Філософські засади наукової діяльності», «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи», «Управління змінами та трансформація бізнесу». забезпечує фундамент для подальшого проходження педагогічної практики аспіранта.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Генезис сучасних економічних теорій.

Тема 2. Методологія економічної науки та сучасні моделі розвитку економічної теорії.

Тема 3. Еволюція кейнсіанства. Теорії посткейнсіанства та нового кейнсіанства.

Тема 4. Сучасні концепції неолібералізму та соціальної школи.

Тема 5. Монетаризм як основна школа сучасної неокласики.

Тема 6. Теорії економічного неоконсерватизму.

Тема 7. Соціально-інституціональні технократичні теорії.

Тема 8. Теоретико-методологічні засади, структура та основні теорії сучасного інституціоналізму.

Тема 9. Ліворадикальна політична економія. Економічні теорії сучасного марксизму та соціал-демократії.

Тема 10. Концепції економічних реформ у постсоціалістичних країнах.

Тема 11. Економісти – лауреати Нобелівської премії.

Тема 12. Новітні тенденції в розвитку сучасної економічної теорії.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Voitko S. *The Marshall Plan as the path for a country to Industry-4.0 / S. Voitko / International Conference on High Technology for Sustainable Development (HiTech 2018), Sofia, Bulgaria, (11-14 June 2018)*. NY: Red Hook, 2018. - P. 257-260. - www.toc.proceedings.com/42110webtoc.pdf
2. Voitko, S. *Conception of Industry 4.0 in the Sustainable Grown of Ukraine. Creative Business for Smart and Sustainable Growth, CreBUS, 2019* <https://ieeexplore.ieee.org/document/8840040>
3. Voitko S., Gaidutskiy I., Skorobogatova N. *Industry 4.0 and Next Normality in ensuring sustainable development / S. Voitko, I. Gaidutskiy, N. Skorobogatova // III International Conference on High Technology for Sustainable Development (HiTech), 2020.* P. 70-71. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/document/9363981>
4. Войтко С. В. Системний підхід до життєвого циклу / С. В. Войтко // "Маркетинг: теорія і практика" : збірн. наук. праць Східно-укр. держ. ун-ту Ред. кол.: І. Л. Решетнікова (гол. ред.). Луганськ: Вид-во Східноукр. держ. ун-ту. 1999. - С. 105 - 110.
5. Войтко С. В. Аналіз ринку високих технологій: двовимірна чотирьохкомпонентна модель / С. В. Войтко // Формування ринкової економіки : зб. наук. праць. Спец. вип. Сучасні проблеми теорії та практики маркетингу. – К.: КНЕУ, 2005. – С. 370 - 377.
6. Войтко С. В. Дослідження світових і вітчизняних тенденцій інноваційних процесів / С. В. Войтко, О. А. Козлова // Вісн. Нац. ун-ту водного господарства та природокористування : Економіка. – Рівне: Редакційно-видавничий центр НУВГП, 2006. – 2 (34). – С. 17 – 23.
7. Войтко С. В., Сакалош Т. В. Науково-технічний розвиток підприємства: фактор інформаційно-комунікаційних технологій / С. В. Войтко, Т. В. Сакалош // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – Рівне: Редакційно-видавничий центр НУВГП, 2006. – 4 (36) – С. 17 - 24.
8. Войтко С. В. Технологічний чинник економічного зростання в умовах сталого розвитку / С. В. Войтко // Наукові вісті НТУУ "КПІ": економічні науки : Науково-технічний журнал. – К.: ВПІ ВПК «Політехніка», 2007. – № 5 (55). – С. 5 – 9.
9. Войтко С. В. Світовий та вітчизняний досвід створення та функціонування інноваційної системи / С. В. Войтко // Економічний вісник НТУУ "КПІ". – К.: ВПІ ВПК «Політехніка», 2008. – № 5. – С. 382 – 386. (4,0 з 404(46,96у.д.а.)=0,010 = 0,46 д.а.
10. Войтко С. В., Моісеєнко Т. Є. Ринкова вартість та інноваційна діяльність підприємств: проблема взаємозв'язку [Електронний ресурс] / С. В. Войтко, Т. Є. Моісеєнко // Ефективна економіка. – 2010. – № 5. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nauka.com.ua>
11. Войтко С. В. Основні складові підвищення рівня ефективності системи управління прибутком та витратами машинобудівного підприємства / С. В. Войтко, В. О. Занора // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 7. – С. 43 – 46.
12. Войтко С. В. Класифікація ризиків виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства / С. В. Войтко, В. О. Занора // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2011. – № 2. – С. 84 – 89.
13. Войтко С. В., Сопрун Н. В. Систематизація теоретичних положень та наукових поглядів щодо циклічних процесів у економіці [Електронний ресурс] / С. В. Войтко, Н. В. Сопрун // Ефективна економіка, 2013. – № 3. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?operation=1&id=1858>
14. Войтко С. В., Черненко Н. О. До питання впливу еластичності попиту на беззбиткову діяльність підприємств певної галузі для забезпечення сталого економічного розвитку регіональних економічних систем // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право): Наук. журн. – К.: ТОВ «ДІА», 2013. – № 1. – С. 32 – 39.

15. Войтко С. В., Сапсай К. В. Методичний підхід визначення співвідношення індексів якості та безпеки життя і енергоресурсів для України та країн-сусідів / Войтко С. В., Сапсай К. В. // Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту. – Луцьк : Центр інформаційного забезпечення та редакційно-видавничої діяльності ВІЕМ, 2014. - № 10, том 2. - С. 256-262.

16. Войтко С. В., Малишева А. М. Оподаткування прибутків підприємств в Україні в умовах євроінтеграції [Електронний ресурс] / С. В. Войтко, А. М. Малишева // Ефективна економіка, 2015. – № 5. – Режим доступу до журналу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4039>

17. Войтко С. В., Калапа Т. В. Еквівалент суміжності як фактор стратегічного розвитку машинобудівних підприємств України // Войтко С. В., Калапа Т. В. // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту : щоквартальний збірник наукових праць. – К., 2014. - №4 (43) – С. 7-12.

18. Войтко С. В., Мікульонок І. О. До питання реалізації можливостей транспортної інфраструктури та інтелектуального потенціалу України / С. В. Войтко, І. О. Мікульонок // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту: Серія «Економіка і управління». – К. : ДЕТУТ, 2015. – Вип. 33. – С. 19-26.

19. Войтко С. В., Покрас О. С. Глобальна конкурентоспроможність країн у вимірах людського розвитку, інноваційного потенціалу та сталого розвитку [Електронний ресурс] / С. В. Войтко, О. С. Покрас // Ефективна економіка. – 2015. - № 12. – Режим доступу до журналу : http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2015/63.pdf

20. Войтко С. В., Воронкова І. Ю. Застосування SWOT-аналізу для розробки стратегічних напрямів кластeroутворення поліграфічних підприємств / С. В. Войтко, І. Ю. Воронкова // Регіональна економіка : наук.-практ. журнал. – Київ, 2016. – № 1 (79). – С. 165-171.

21. Залуцький І. В., Войтко С. В., Шашина М. В. Взаємозв'язок віку топ-менеджерів країн та економічний успіх держав / І. В. Залуцький, С. В. Войтко, М. В. Шашина // Еконоіка і держава : міжнар. наук.-практ. журнал. – К. : ДКС центр, 2016. - № 3. – С. 61-71.

22. Войтко С. В., Кугій А. А. Взаємозв'язок прямих іноземних інвестицій та кризових явищ в економіках країн світу / С. В. Войтко, А. А. Кугій // Вісник Дніпропетровського університету імені Олеся Гончара. Серія "Економіка". – Дніпропетровськ : Видавець Біла К. О., 2016. - №10/1. Том 24. – С. 104-111.

23. Войтко С. В. Реалізація освітнього та промислового потенціалів України у глобальних умовах Індустрії 4.0 / С. В. Войтко // Економічний вісник НТУУ "КПІ". – Київ, 2019. – № 16. – С. 360–369. p-ISSN 2307-5651 e-ISSN 2412-5296

24. Войтко С. В., Вишневська А. М. Можливості трансформації економіки України на засадах плану Маршалла / С. В. Войтко, А. М. Вишневська // Підприємство та інновації : науковий журнал. – Київ : МУФ, 2019. - № 7. – С. 7-12. <http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/161/146>

25. Войтко С. В., Роспопчук Т. М. Інверсія засад злиття і поглинання в умовах Industry 4.0 / С. В. Войтко, Т. М. Роспопчук // Підприємство та інновації : науковий журнал. – Київ : МУФ, 2019. - № 8. – С. 29-33. <http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/180/167>

26. Тащеєв Ю. В., Войтко С. В., Трофименко О. О., Рєпкін О. О., Кудря Т. С. Глобальні тенденції розвитку водневих технологій у промисловості / Ю. В. Тащеєв, С. В. Войтко, О. О. Трофименко, О. О. Рєпкін, Т. С. Кудря // Бізнес Інформ. 2020. – №8. – С. 103–114. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-8-103-114>

27. Войтко С. В., Фролова А. А. Трансформації національної економіки України в площині розвитку головних кластерів на засадах Індустрії 4.0 в пост-COVID'ний період / А. А. Флорова, С.

В. Войтко // Інноваційна економіка: Науково-виробничий журнал. – Тернопіль, 2020. – № 5-6. – С. 36-42. <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/626/694>

28. Войтко С. В., Бородінова Ю. Ю. Взаємодія національної економіки України з міжнародними кредитно-фінансовими організаціями / С. В. Войтко, Ю. Ю. Бородінова // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". – Київ: ЦУЛ, 2020. - № 11. – С. 16-21. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-11-6580>

29. Войтко С. В. Розвиток економік країн в умовах *Next Normality та Industry 4.0* / С. В. Войтко // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – Київ, 2020. – № 17. – С. 93–104.

30. Войтко С. В., Максимчук А. І. Дослідження розвитку міжнародних логістичних систем в Україні та світі в умовах Індустрії 4.0 / С. В. Войтко, А. І. Максимчук // Інноваційна економіка: Науково-виробничий журнал. – Тернопіль, 2020. – № 7-8. – С. 14-21. DOI: 10.37332/2309-1533.2020.7-8.2 <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/download/669/738>

31. Войтко С. В., Вишневська А. М. Високотехнологічне виробництво та інноваційна діяльність в Україні у контексті економічного потенціалу / С. В. Войтко, А. М. Вишневська // Вісник Харківського нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна, серія «Економічна», 2020. – № 99. – С. 57-65. <https://periodicals.karazin.ua/economy/article/view/16719>
<https://periodicals.karazin.ua/economy/article/view/16719/15522>

32. Войтко С. В., Гайдуцький І. П., Каравея Н. В. Динаміка розвитку відновлюваної енергетики на початку третього десятиліття ХХІ століття / С. В. Войтко, І. П. Гайдуцький, Н. В. Каравея // Електр. журнал «Ефективна економіка», 2021. № 4. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.11 URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8823>

33. Voitko S., Mazanko T. Assessment of the Impact of COVID-Restrictions on the Economy of Ukraine and the World / S. Voitko, T. Mazanko // Technology Audit and Production Reserves. 2021. № 3(459)). P. 46–50. DOI: 10.15587/2706-5448.2021.235461

34. Войтко С. В., Мазанко Т. О. Критичний аналіз вітчизняних наукових даних у економіко-екологічних дослідженнях / С. В. Войтко, Т. О. Мазанко // Економіка та держава, 2021. – № 8. – С. 58-63. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.8.58 ISSN 2306-6806

35. Хмілевська А. О., Войтко С. В. Формування індексу циркулярної економіки для порівняльного аналізу переходу країн Європи до циркулярної економіки. Економіка та суспільство. 2021. № 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/796> DOI: 10.32782/2524-0072/2021-32-58

36. Войтко С. В. Регулювання відновлюваної енергетики на засадах функціонування механізмів державної економічної політики України / С. В. Войтко, О. О. Трофименко // Вісник НУВГП. Серія "Економічні науки", 2021. – Вип. 1(93). – С. 16-25. <https://doi.org/10.31713/ve120212>

37. Юрчишин О. Я., Степанець О. В., Войтко С. В. Практика реалізації ініціатив цифрових інноваційних хабів в Україні як складова євроінтеграційного процесу / О. Я. Юрчишин, О. В. Степанець, С. В. Войтко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». Ужгород: Вид. дім «Гельветика», 2022. Вип. 44. С. 137-141. http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/44_2022ua/24.pdf

38. Руш О. С., Войтко С. В. Розвиток міжнародного співробітництва України та Європейського Союзу у сфері альтернативної енергетики / О. С. Руш, С. В. Войтко // Вісник Херсонського національного технічного університету, 2022. – 3(82). – С. 200–203. [http://kntu.net.ua/index.php/eng/content/download/103540/588801/file/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%BA%D0%BA%20\(82\).pdf](http://kntu.net.ua/index.php/eng/content/download/103540/588801/file/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%BA%D0%BA%20(82).pdf) <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.3.28>

39. Войтко С. В. Україна як глобальний гравець у світовій економіці в третіому десятилітті ХХІ століття / С. В. Войтко // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – Київ, 2022. – № 24. – С. 31-37. p-ISSN 2307-5651 e-ISSN 2412-5296 URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/274810/269963>

40. Войтко С. В., Гайдуцький І. П. Енергетичні кризи: причини та реакції суспільних інституцій / С. В. Войтко, І. П. Гайдуцький // Інвестиції: практика та досвід. – 2023. – № 6. – С. 7–12. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1217/1226>

41. Войтко С. В., Юрчишин О. Я. Розвиток інноваційної діяльності у ХХІ столітті у звізі патентної активності та витрат на R&D / С. В. Войтко, О. Я. Юрчишин // «Інтелект ХХІ» : наук. екон. журнал, 2023. – № 1. – С. 33-37. ISSN (print): 2415-8801 ISSN (online): 2707-6164

Додаткова література:

1. Вернадський І. Витоки. Творча спадщина у контексті історії економічної думки в Україні : монографія / В.Д. Базилевич. К. : Знання. 2009. 862 с.

2. Гайдай Т. Парадигма інституціоналізму: методологічний контекст: монографія К. : Київ. ун-т, 2008. 296 с.

3. Довбенко М. В. Сучасна економічна теорія (Економічна нобелеологія) : навч. посіб. / М.В. Довбенко. К. : Академія, 2005. 336 с

4. Погорілець, К. М. Неокласична економічна теорія: зв'язок із сучасністю / К.М. Погорілець, Д. В. Черниш, О. С. Шкапенко // Міжнародна економіка: інтеграція науки та практики : збірник наукових праць / КПІ ім. Ігоря Сікорського, кафедра міжнародної економіки. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. Вип. 7. С. 40-45. Бібліогр.: 10 назв.

5. Тульчинська С. О. Синергетична парадигма розвитку економіки знань / С. О. Тульчинська // Економічний вісник НТУУ «КПІ» : збірник наукових праць. 2011. № 8. С. 5–8.

3. Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчальним планом передбачено проведення 13 лекційних і 13 практичних занять, написання модульної контрольної роботи, підготовка індивідуального завдання у вигляді розрахункової роботи.

Під час викладення матеріалу застосовуються такі основні методи навчання: проблемно-пошуковий, пояснюально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний, практичний та дослідницький під час проведення лекційних і практичних занять, а також метод самостійної роботи. Деталізація методів подана у таблиці з програмними результатами навчання.

Означені методи використовуються у контексті застосування таких навчальних технологій:

1) особистісно-орієнтовані технології, засновані на активних формах і методах навчання: мозковий штурм під час колективних дискусій, інтерактивне спілкування тощо.

2) технології проблемного навчання (проблемний виклад матеріалу): частково пошукові завдання, аналіз окремих ситуацій, викладених у доповідях, проведення досліджень під поставлену задачу;

3) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи студентів, доповнення традиційних навчальних занять засобами взаємодії на основі мережевих комунікаційних можливостей (онлайн-лекції, онлайн-практики під час дистанційного навчання).

Тиждень навчання	Назва теми лекції та практичних занять, перелік основних питань	Викладання та оцінювання
1	<p>Тема 1. Генезис сучасних економічних теорій</p> <p>1. Загальна характеристика економічної думки на зламі XIX – XX ст.</p> <p>2. Основні напрями економічної теорії двадцятого сторіччя.</p> <p>3. Неокласична теоретична модель.</p> <p>4. А. Маршалл та його послідовники. Кейнсіанство.</p> <p>5. Макроекономічний аналіз. Інституціоналізм.</p> <p>6. Основні напрями та етапи розвитку.</p> <p>7. Загальна проблематика наукових досліджень.</p> <p>Завдання на СРС: внесок українських дослідників (М. І. Туган-Барановський, Е. Є. Слуцький, О. Д. Білимович) в світову економічну науку</p>	1 лекція, 1 практичне заняття, дискусія
2	<p>Тема 2. Методологія економічної науки та сучасні моделі розвитку економічної теорії</p> <p>1. Роль методології в економічному дослідженні.</p> <p>2. Філософські та загальнонаукові принципи в економічному аналізі.</p> <p>3. Розвиток економічних досліджень в рамках інституціональної економічної теорії.</p> <p>4. Системно-структурний аналіз.</p> <p>5. Синергетичний метод.</p> <p>6. Принципи історизму та розвитку.</p> <p>7. Нова парадигма економічної теорії.</p> <p>Завдання на СРС: порівняти основні методологічні постулати неокласичного, неоінституціонального та посткейнсіанського напрямів сучасної економічної теорії.</p>	1 лекція, 1 практичне заняття, обговорення
3-4	<p>Тема 3. Еволюція кейнсіанства. Теорії посткейнсіанства та нового кейнсіанства</p> <p>1. Концепції економічного зростання Р. Харрода і О. Домара.</p> <p>2. Багатофакторна модель Е. Хансена.</p> <p>3. Антициклічне регулювання.</p> <p>4. Криза неокейнсіанства та генезис посткейнсіанства.</p> <p>5. Модель економічного зростання Калдора.</p> <p>6. Соціальні аспекти теорій Дж. Робінсон, П. Сраффи, А. Лейонхуфвуда.</p> <p>7. Критика неокласичної системи та ортодоксального кейнсіанства.</p> <p>Завдання на СРС: Криза кейнсіанства: причини та основні напрямки критики опонентів.</p>	2 лекції, 2 практичних заняття, дискусія, аналітична доповідь
5-6	<p>Тема 4. Сучасні концепції неолібералізму та соціальної школи</p> <p>1. Основні школи та особливості методології неолібералізму.</p> <p>2. Німецький ордолібералізм. «Теорія порядків» В. Ойкена.</p> <p>3. Концепція «соціального ринкового господарства» та «сформованого суспільства» Л. Ерхарда.</p> <p>4. Соціальна школа у Франції. Теорія «трьох економік» Ф. Перру.</p> <p>Завдання на СРС: охарактеризувати особливості ролі держави в теоретичних концепціях неоліберальних шкіл.</p>	1 лекція, 1 практичне заняття, обговорення
7	<p>Тема 5. Монетаризм як основна школа сучасної неокласики</p> <p>1. Монетарна доктрина М. Фрідмена.</p> <p>2. Еволюція монетаризму та його різновиди.</p> <p>3. Сент-Луїстська модель. Теорія М. Фрідмена як теоретична основа американської рейтганоміки та англійського тетчеризму.</p> <p>Завдання на СРС: навести основні критичні питання щодо теорії монетаризму</p>	1 лекція, 1 практичне заняття, аналітична доповідь, обговорення

8	<p>Тема 6. Теорії економічного неоконсерватизму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія «раціональних очікувань». 2. Модель Р. Лукаса, Т. Сарджента, Н. Уоллеса. 3. Критика кейнсіанства та теорії «адаптивних очікувань» М. Фрідмена. 4. Рівноважний циклічний процес Р. Лукаса. 5. Теорія «економіки пропозицій» (А. Лаффер, Р. Мандель, М. Фелдстайн, М. Боскін). 6. Синтез методології неоавстрійської школи та монетаризму. <p>Завдання на СРС: проаналізувати причини виникнення неоконсерватизму в 80-х рр. ХХ ст.</p>	<p>1 лекція, 1 практичне заняття, розрахункова робота</p>
9	<p>Тема 7. Соціально-інституціональні технократичні теорії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-технічна революція другої половини ХХ-го ст. і виникнення нової соціально-економічної реальності. 2. Концепції «індустріального суспільства» П. Дракера, Р. Арони, Ж. Еллюля як відображення цих змін. 3. Особливості методології зазначених теорій. 4. Теорії «нового індустріального суспільства» Дж. Гелбрейта та «постіндустріального суспільства» Д. Белла. 5. Інформаційна економіка як сектор постіндустріальної економіки. 6. Концепції футурології Г. Кана, Д. Тоффлера, Ж. Фурастье. <p>Завдання на СРС: порівняти основні теоретичні постулати концепції "індустріального суспільства" П. Дракера, Р. Арони, Ж. Еллюля.</p>	<p>1 лекція, 1 практичне заняття, аналітична доповідь, обговорення</p>
10	<p>Тема 8. Теоретико-методологічні засади, структура та основні теорії сучасного інституціоналізму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еволюція інституціоналізму впродовж ХХ – поч. ХХІ ст. 2. Місце неоінституціоналізму в сучасній економічній теорії. 3. Теорія прав власності та трансакційних витрат Р. Коуза. 4. Концепція першої і другої економічних революцій Д. Нормта. 5. Теорія економічних організацій (О. Уільямсон, Г. Демсец). 6. Нова інституціональна економічна теорія. 7. Особливості її методології (зміни у жорсткому ядрі та захисній оболонці). 8. Основні школи та теорії (традиційний інституціоналізм, французька школа, теорія ігор, еволюційна економіка тощо). <p>Завдання на СРС: охарактеризувати причини зростання ролі інституційних ідей в сучасній економічній теорії.</p>	<p>1 лекція, 1 практичне заняття, аналітична доповідь, обговорення</p>
11-12	<p>Тема 9. Ліворадикальна політична економія. Економічні теорії сучасного марксизму та соціал-демократії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методологічні та теоретичні витоки радикальної політекономії. 2. Д. Гордон про загальну парадигму радикальної школи. 3. Характеристика проблем зайнятості, стратифікації ринку праці, ролі держави у працях Р. Франкліна, П. Суїзі. 4. Концепція «якісного економічного зростання». 5. Соціал-демократичні теорії економічного розвитку. 6. «Демократичний соціалізм». 7. Особливості соціал-демократичних моделей у Швеції, Франції, Німеччині. <p>Завдання на СРС: пояснити причини виникнення радикальної політекономії.</p>	<p>1 лекція, 1 практичне заняття, аналітична доповідь, обговорення</p>
13-14	<p>Тема 10. Концепції економічних реформ у постсоціалістичних країнах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні основи стратегії реформування економіки. 2. Причини помилок на першому етапі економічних реформ (1991 – 	<p>1 лекція, 1 практичне заняття, аналітична доповідь,</p>

	<p>1996 pp.).</p> <p>3. Концепції економічних реформ у Польщі, Росії.</p> <p>4. Сутність української моделі ринкової економіки.</p> <p>Завдання на СРС: порівняти моделі перехідних економік пострадянських та східноєвропейських країн.</p>	обговорення
15-16	<p>Тема 11. Економісти – лауреати Нобелівської премії</p> <p>1. Я. Тінберген і Р. Фріш. 2. П. Самуельсон. 3. В. Леонтьєв. 4. Л. Канторович. 5. М. Фрідмен. 6. Дж. Б'юкенен. 7. Р. Коуз. 8. Д. Норт. 9. Р. Манделл. 10. Е. Остррем та О. Вільямсон. 11. П. Даймонд, Д. Мортенсен, К. Піссарідеса. 12. Т. Сарджент, К. Сімса. 13. Ллойд С. Шеплі, Елвін Е. Рот.</p> <p>Завдання на СРС: навести характеристику сучасних економічних досліджень, відзначених Нобелівською премією.</p>	1 лекція, 1 практичне заняття, аналітична доповідь, обговорення
17-18	<p>Тема 12. Новітні тенденції в розвитку сучасної економічної теорії</p> <p>1. Зміни в світовій господарській системі на початку ХХІ ст. та їх вплив на еволюцію світової економічної думки. 2. Світові економічні кризи початку ХХІ ст. 3. Новітні тенденції в методологічних засадах основних напрямів світової економічної думки.</p> <p>Завдання на СРС: охарактеризувати особливості методології сучасного неоінституціоналізму.</p>	1 лекція, 1 практичне заняття, обговорення
Семестровий контроль (сесія, за розкладом)		Залік

Опанування навчальної дисципліни надасть змогу реалізувати програмні результати навчання наступним чином:

Таблиця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання і оцінювання

Програмні результати навчання ОП	Методи навчання	Форми оцінювання
<i>Обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування економічних рішень;</i>	<i>Використовуються такі основні методи навчання: проблемно-пошуковий, пояснально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний, під час проведення лекційних та практичних занять, а також дослідницький під час самостійної роботи Також використовуються такі специфічні методи підготовки докторів філософії з економіки, як розв'язання господарських ситуацій (кейс-метод)</i>	<i>Рейтингова система оцінювання, яка передбачає отримання балів за: кейси, аналітичні приклади, експрес-контрольні, дискусії, практичні завдання і задачі, доповіді, модульну контролльну та індивідуальну роботу, В межах кожного кредитного модуля передбачено два етапи проміжного контролю – перша й друга атестація аспіранта та підсумкова форма контролю у вигляді заліку.</i>

<p>Оцінювати кон'юнктури ринків і результатів діяльності у різних сферах діяльності;</p>	<p>Використовуються такі основні методи навчання: проблемно-пошуковий, пояснально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний, під час проведення лекційних та практичних занять, а також дослідницький під час самостійної роботи Також використовуються такі специфічні методи підготовки докторів філософії з економіки, як розв'язання господарських ситуацій (кейс-метод)</p>	<p>Рейтингова система оцінювання, яка передбачає отримання балів за: кейси, аналітичні приклади, експрес-контрольні, дискусії, практичні завдання і задачі, доповіді, модульну контрольну та індивідуальну роботу,</p> <p>В межах кожного кредитного модуля передбачено два етапи проміжного контролю – перша й друга атестація аспіранта та підсумкова форма контролю у вигляді заліку.</p>
<p>Застосовувати інноваційні підходи в діяльності різних структур.</p>	<p>Використовуються такі основні методи навчання: проблемно-пошуковий, пояснально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивний, під час проведення лекційних та практичних занять, а також дослідницький під час самостійної роботи Також використовуються такі специфічні методи підготовки докторів філософії з економіки, як розв'язання господарських ситуацій (кейс-метод)</p>	<p>Рейтингова система оцінювання, яка передбачає отримання балів за: кейси, аналітичні приклади, експрес-контрольні, дискусії, практичні завдання і задачі, доповіді, модульну контрольну та індивідуальну роботу,</p> <p>В межах кожного кредитного модуля передбачено два етапи проміжного контролю – перша й друга атестація аспіранта та підсумкова форма контролю у вигляді заліку.</p>

6. Самостійна робота студента/аспіранта

Самостійна робота аспірантів передбачена у вигляді більш глибокого опрацювання матеріалів лекцій, виконання практичних завдань, підготовки до модульної контрольної роботи, написання розрахункової роботи та, за необхідності, підготовки до складання заліку.

№ з/п	Самостійна робота	Кількість годин СРС
1	Підготовка до практичних занять: пошук та аналіз інформації для формування аналітичної доповіді, підготовка відповіді із презентацією результатів (орієнтовно по 2 години на підготовку однієї доповіді).	78
2	Підготовка до складання модульної контрольної роботи	4
3	Написання розрахункової роботи	10
4	Підготовка до заліку	6
Всього		98

4. Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Порушення термінів виконання завдань і заохочувальні бали:

Ключовими заходами при викладанні дисципліни є ті, які формують семестровий рейтинг студента. Тому аспіранти мають своєчасно виконувати завдання на практичних заняттях, писати модульну контрольну роботу, розрахункову роботу.

Штрафні бали з дисципліни не передбачені.

Заохочувальні бали аспірант може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлене у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації тощо.

Відвідування занять:

Відвідування занять є вільним, присутність не оцінюється. Вагома частина рейтингу студента формується через активність на практичних заняттях, а саме у вирішенні завдань, груповій та індивідуальній роботі. Тому пропуск практичного заняття не надає можливість отримати аспіранту бали у семестровий рейтинг. На заняттях дозволяється користуватись інтерактивними засобами навчання, у т.ч. мережею інтернет із метою пошуку навчальної або довідкової інформації, якщо це передбачено тематикою завдання. Активність аспіранта на парах, його готовність до дискусій та участі в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача.

Захист індивідуального семестрового завдання передбачено у вигляді подання розрахункової роботи на перевірку та відповідей на запитання.

Пропущені контрольні заходи:

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), аспіранту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня.

Політика щодо академічної добросередності докладно описано у Кодексі Чести КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://kpi.ua/code>). Це передбачає, що студент бере повну відповідальність за те, що всі виконані ним завдання відповідають принципам академічної добросередності.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Рейтингової системи оцінювання передбачає наступні складові активності аспіранта:

1. Максимальний рейтинг аспіранта з навчальної дисципліни складає 100 балів. Протягом семестру рейтинг складається з балів, що можуть бути отримані за:

- виконання аналітичних доповідей на визначену тему (7 робіт);
- виконання модульної контрольної роботи;
- написання розрахункової роботи.

2. Критерії нарахування балів:

2.1. Написання розрахункової роботи, максимальне значення – 20 балів:

- «відмінно»: самостійна аналітична робота, якісне оформлення, актуальність інформація, вільне викладення матеріалу та повні, вірні відповіді на поставлені запитання – 19-20 балів;
- «дуже добре»: роботу виконано з незначними недоліками, актуальність інформація, можливі технічні помилки в розрахунках, під час захисту аспірант вільно володіє матеріалом, можливі помилки у відповідях, або нездатність обґрунтувати окремі висновки – 17-18,9 балів;

- «добре»: роботу виконано з окремими недоліками, можливі відсутні окремі розрахунки, актуальна інформація, можлива відсутність окремих висновків, володіння інформацією під час захисту на високому рівні, можливі помилки у відповідях та відсутність відповідей на запитання – 15-16,9;
- «задовільно»: роботу виконано з певними помилками, відсутні структурні компоненти, невірні окремі розрахунки, невірні окремі формули, може бути відсутня актуальна інформація, під час захисту аспірант із ускладненням орієнтується у матеріалі, проте в цілому розуміє зміст роботи – 13-14,9 балів;
- «достатньо»: наявні окремі структурні компоненти, у цілому зміст відповідає завданню, можливі відсутні окремі розрахунки та формули або вони невірні, при захисті аспірант важко орієнтується у матеріалі, проте розуміє зміст завдання і може відповісти на окремі питання – 12-12,9 бали.
- роботу не зараховано (завдання не виконане або є дуже грубі помилки, більше половини відсутніх структурних компонентів) – 0 балів.

2.2. Виконання аналітичних доповідей із презентацією та обговоренням роботи (у сукупності – 70 балів за 7 робіт):

- «відмінно»: бездоганна робота, якісне оформлення, вільні відповіді на запитання під час презентації роботи – 9,5-10 балів;
- «дуже добре»: хороша робота, якісне оформлення, є певні недоліки у підготовці та/або виконанні роботи, окремі питання висвітлені не повністю, захист – 8,5-9,4 бали;
- «добре»: хороша робота, якісне оформлення, є певні недоліки у підготовці та/або виконанні роботи, можливі відсутні окремі структурні компоненти, окремі питання висвітлені не повністю, при захисті аспірант вільно володіє темою, може не відповісти на окремі питання або дати невірні відповіді – 7,5-8,4 бали;
- «задовільно»: відсутні окремі складові доповіді, помилки у висновках, немає відповіді на питання при захисті, проте студент володіє матеріалом під час захисту – 6,5-7,4 бали;
- «достатньо»: висвітлено лише окремі питання, і не повністю, при захисті студент важко орієнтується у темі, може не відповісти на запитання – 6,0-6,4 бали.
- робота відсутня, або виконано менше половини структурних компонентів, немає відповідей на запитання – 0 балів.

2.3. Виконання модульної контрольної роботи (МКР) (може виконуватись у вигляді тесту в Google Classroom):

- «відмінно»: творча робота, повна правильна відповідь на всі запитання – 9,5-10 балів;
- «дуже добре»: роботу виконано з незначними недоліками, можливі помилки технічного характеру, відповіді не на всі запитання, або помилкові відповіді на окремі запитання – 8,5-9,4 бали;
- «добре»: роботу виконано з певними помилками, правильні відповіді на більше ніж 85% запитань – 7,5-8,4 бали;
- «задовільно»: завдання виконане частково або є грубі помилки, наявно більше 65% відповідей на запитання – 6,5-7,4 балів.
- «достатньо»: наявні окремі складові окремих питань, у цілому є більше 60% відповідей на запитання – 6,0-6,4 бали.
- наявність менше 60% відповідей або правильно менше 60% відповідей – 0 балів.

3. Календарний контроль проводиться у вигляді двох атестацій. Умовою першої атестації є отримання не менше 25 балів і виконання всіх доповідей (на час атестації). Умовою другої атестації – отримання не менше 50 балів, виконання всіх аналітичних доповідей.

4. Семестровий контроль проводиться у вигляді заліку.

5. Умовою допуску до заліку є зарахування мінімум 4-х аналітичних доповідей, здача розрахункової роботи та стартовий рейтинг не менше 36 балів.

6. Якщо аспірант за результатами семестрової атестації отримує рейтинг, що перевищує 60% – він має право на отримання заліку автоматом, відповідно до шкали переведення балів в оцінки.

7. Якщо аспірант допускається до заліку, але не отримав рейтинг для проставлення «автомату», він пише залікову роботу (складає залік у письмовій формі).

8. Якщо аспірант отримав рейтинг, достатній для отримання «автомату», але бажає його підвищити – він пише залікову роботу (складає залік у письмовій формі)

9. Якщо аспірант пише залікову контрольну (складає залік у письмовій формі) – кінцевий рейтинг він отримує за результатами залікової контрольної роботи. Попередні набрані бали не враховуються. Залікова контрольна робота складається із 5 питань. Кожне запитання (завдання) оцінюється у 20 балів за такими критеріями:

- «відмінно», повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – 19-20 балів;
- «дуже добре» – достатньо повна відповідь, не менше 85% потрібної інформації або незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними неточностями) – 17-18,9 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації або незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними неточностями) – 15-16,9 балів;
- «задовільно», неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – 13-14,9 балів;
- «достатньо» – неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – 12-12,9 балів;
- «незадовільно», відповідь відсутня, або є цілком невірною, або містить менше, ніж 60% необхідної інформації – 0 балів.

7. Отримані студентом бали переводяться до залікової оцінки згідно з таблицею:

Бали: розрахункова робота + аналітичні доповіді + + МКР або + залікова контрольна робота	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Є не зараховані аналітичні доповіді у кількості більше 3-х або не здана розрахункова робота або стартовий рейтинг менше 36 балів	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Питання, що виносяться на семестровий контроль, відповідають змісту лекційного матеріалу, представленого переліком тем та підтем.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус) складено:

докт. екон. наук., проф., завідувач кафедри міжнародної економіки

Войтко Сергій Васильович

Ухвалено кафедрою міжнародної економіки (протокол № 12 від 14.06.2023р.).

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 11 від 30.06.2023р.).

**ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ»
ТА СИСТЕМА ЙОГО ОЦІНЮВАННЯ**

1. Провести аналіз застосування конкретної економічної теорії (за вибором студента) в економічній практиці

Для цього:

- обрати релевантні аналітичні матеріали економічної тематики, укладені за період 2013–2023 рр., вітчизняними та/або зарубіжними авторами.
- оцінити рівень присутності впроваджених положень обраної економічної теорії за критеріями «пояснення явища», «обґрунтування процесу», «використання термінології».

2. Довести необхідність застосування положень обраної та розкритої в п.1 економічної для аналізу діяльності підприємства на конкретному прикладі.

Формат: друкований документ зі стандартним титульним аркушем (ВНЗ, назва дисципліни, назва роботи, ПІБ автора, група, місто, рік виконання роботи).

Структура: Вступ, Основна частина, Висновки, Список використаних джерел.

Обсяг роботи: до 15 сторінок A 4. **Шрифт:** Times New Roman, 14, 1,5 інтервал

Наявність графічного та табличного матеріалу **обов'язкова**.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАНОГО ЗАВДАННЯ

Складові оцінки	
Критерій	Ваговий бал
Повнота висвітлення відповідей на складові завдання	8 балів
Обсяг використаних інформаційних джерел	4 бали
Рівень вираження власної думки автора	4 бали
Насиченість роботи графічним та аналітичним матеріалом	4 бали
<i>Разом за виконане завдання</i>	<i>20 балів</i>

Завдання МКР

Основною ціллю проведення контрольної роботи є встановлення інтегрального рівня засвоєння студентами теоретичних знань та вмінь за результатами вивчення розділів дисципліни. Протягом опанування матеріалу студентам пропонується вирішити завдання однієї модульної контрольної роботи, що складається із п'яти завдань: блоку тестів із трьох закритих питань та двох відкритих теоретичних питань.

Типове завдання**Тестова частина:****1. Фундатором неоінституціоналізму вважається:**

- а) М. Портер
- б) П. Кругман
- в) Р. Коуз

2. Основною складовою сучасної теорії прав власності є таке положення:

- а) права власності мають всеохоплюючий характер як над матеріальними, так і над нематеріальними об'єктами;
- б) враховуючи обмеженість ресурсів, неминуче виникає конфлікт з приводу їх використання;
- в) обидві відповіді вірні.

3. Трансформаційні перетворення економічних систем в рамках сучасної економічної теорії інтерпретуються в контексті:

- а) теорії інституціональних змін;
- б) теорії доданої вартості;
- в) теорії вільного підприємництва.

Теоретична частина.**4. Розкрити зміст та значення теорії історичної економіки.****5. Пояснити сутність понять «принцип», «метод», «механізм» у контексті реалізації економічних теорій.****СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ МКР**

Складові оцінки	
Критерій	Ваговий бал
Повнота висвітлення відповідей на складові завдання	7 балів
Точність та логічність викладення матеріалу	3 балів
<i>Разом за МКР</i>	<i>10 балів</i>